

Μ.Γ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΗΡΟΔΟΤΟΥ 17, ΚΟΛΩΝΑΚΙ
Τ.Κ. 10674
Τηλ: 210-7228055
e-mail: m.panagopoulou@mplawoffice.gr
www.mplawoffice.gr

**ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ ΝΑ ΔΙΑΠΙΣΤΩΝΕΙ ΤΟΝ ΠΑΡΑΝΟΜΟ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΑΠΕΡΓΙΑΚΗΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΧΩΡΙΣ ΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ
ΤΕΛΕΣΙΔΙΚΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ**

Ετέθη υπόψη μου το με αριθμό Πρωτοκόλλου 15275/22.05.2025 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, με το οποίο κοινοποιείται η υπ' αριθμόν 455/2025 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, η οποία απαγορεύει στις συνδικαλιστικές οργανώσεις «Ομοσπονδία Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης» (ΟΛΜΕ) και ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ» (Δ.Ο.Ε.) την πραγματοποίηση της στάσης εργασίας που είχαν προκηρύξει για τις 22.05.2025. Εν τούτοις στη τελευταία παράγραφο του ανωτέρω εγγράφου αναφέρονται τα εξής:

«Επιπλέον, σημειώνεται ότι το διατακτικό της ως άνω απόφασης είναι δεσμευτικό για τους εκπαιδευτικούς των σχολικών μονάδων που παίρνουν μέρος στις διαγνωστικές εξετάσεις και ως εκ τούτου δεν είναι νόμιμη η συμμετοχή των υπηρετούντων σε αυτές εκπαιδευτικών στην ανακοινωθείσα, μέσω του από 21.05.2025 δελτίου τύπου, τετράωρη διευκολυντική στάση εργασίας της ΑΔΕΔΥ για την 22.05.2025.».

Συναφώς μου ετέθη το εξής ερώτημα :

Έχει εξουσία ο Γενικός Γραμματέας Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής να κρίνει απεργία/στάση εργασίας οιασδήποτε συνδικαλιστικής οργάνωσης ως παράνομη?
--

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Το άρθρο 22 ν.1264/1982 ορίζει επί λέξει τα εξής:

«Άρθρο 22

Απαγόρευση προσλήψεων απεργοσπαστών - απαγόρευση ανταπεργίας - νομιμότητα απεργίας

4. Για διαφορές που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 19 - 22 αποφασίζει το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της συνδικαλιστικής οργάνωσης που έχει κηρύξει την απεργία κατά τη διαδικασία των άρθρων 663 έως 676 του Κώδικα πολιτικής Δικονομίας. Σε επείγουσες περιπτώσεις οι πρόεδροι των αρμόδιων πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων δικαστηρίων προσδιορίζουν σύντομη δικάσιμη και συντέμνουν τις προθεσμίες επίδοσης των δικογράφων, ώστε η συζήτηση να πραγματοποιηθεί μέσα σε πέντε ημέρες από την κατάθεσή τους ανεξάρτητα από τον αριθμό των υποθέσεων που εκκρεμούν».

Κατά την ΕφΑθ 590/2023:

«Ο εργοδότης, κατά των συμφερόντων του οποίου στρέφεται η απεργία, είναι φανερό ότι έχει, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 68, 70 Κ.Πολ.Δ. και 22 παρ. 4 ν. 1264/1982, δικαίωμα να ζητήσει να αναγνωρισθεί ότι ορισμένη απεργία εργαζομένων στην επιχείρησή του είναι παράνομη ή ότι έχει ασκηθεί καταχρηστικά. Οι διαφορές για τη νομιμότητα μιας απεργίας προκύπτουν κατά κανόνα μεταξύ εργοδότη και συνδικαλιστικής οργάνωσης ή μεταξύ εργοδοτικού σωματείου και συνδικαλιστικής οργάνωσης (βλ. Λεβέντη, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, 1996 σελ. 647).»

Κατά την Ολομέλεια του Αρείου 27/2004:

« Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτουν τα ακόλουθα: Α) Η απεργία, η οποία αποτελεί συνταγματικώς κατοχυρωμένο δικαίωμα και προέκταση της

συνδικαλιστικής ελευθερίας (άρθρο 23 παρ. 1 του Συντάγματος), υπόκειται, όπως και κάθε δικαίωμα, στη γενική απαγόρευση της καταχρηστικής ασκήσεως αυτής. Β) Για τον υπολογισμό του βασικού χρόνου απασχολήσεως του μισθωτού – προκειμένου να εξευρεθεί αν αυτός δικαιούται ετήσιας αδειάς αναπαύσεως με αποδοχές – τα διαστήματα κατά τα οποία απέχει της απασχολήσεώς του στην επιχείρηση, λόγω συμμετοχής του σε απεργία, θεωρούνται ως χρόνος μη απασχολήσεως και συμψηφίζονται προς τις ημέρες αδειάς, όταν η απεργία κηρυχθεί, με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, παράνομη ή καταχρηστική. Γ) Εφόσον ο μισθωτός εξακολουθεί να συμμετέχει στην απεργία και μετά τη δημοσίευση της τελεσίδικης αποφάσεως που κήρυξε αυτή παράνομη ή καταχρηστική, ο εργοδότης δικαιούται να καταλογίσει τις ημέρες της απεργίας στις ημέρες άδειας που δικαιούται εκείνος, υποχρεούμενος στην περίπτωση αυτή να του καταβάλει τις αποδοχές που αντιστοιχούν στο χρόνο άδειας που εδικαιούτο καθώς και το αντίστοιχο επίδομα άδειας.

Δ) Ο μέχρι τη δημοσίευση της τελεσίδικης αποφάσεως, που κήρυξε την απεργία παράνομη ή καταχρηστική, χρόνος συμμετοχής του μισθωτού στην απεργία, που έχει κηρυχθεί από τη «νόμιμα συστημένη συνδικαλιστική οργάνωση» (άρθρο 23 παρ. 2 του Συντάγματος), κατά τις νόμιμες διατυπώσεις, δεν θεωρείται χρόνος μη απασχολήσεως του μισθωτού ούτε καταλογίζεται στις ημέρες άδειας που δικαιούται, εκτός αν ο εργοδότης αποδεικνύει ότι εκείνος, καταβάλλοντας την επιμέλεια συνετού εργαζομένου, μπορούσε να αντιληφθεί τον παράνομο ή καταχρηστικό χαρακτήρα της απεργίας».

1. Από τις ανωτέρω δικαστικές αποφάσεις προκύπτει σαφώς και ρητώς ότι **μόνο το δικαιοδοτικό όργανο του άρθρου 22 παρ.4 ν.1264/1982 έχει εξουσία να κρίνει τον παράνομο ή καταχρηστικό χαρακτήρα απεργίας.**
2. Το μόνο δικαίωμα που παρέχει ο νόμος στον εργοδότη είναι να ζητήσει με αγωγή στο αρμόδιο Δικαστήριο του άρθρου 22 παρ.4 ν.1264/1982 να αναγνωρισθεί προκηρυχθείσα απεργία ως παράνομη.
3. Ο εργοδότης δεν έχει καμία εξουσία εκ του ν.1264/1982 να κρίνει/χαρακτηρίσει/διαπιστώσει το παράνομο χαρακτήρα προκηρυχθείσας απεργίας. Και δεν θα μπορούσε ασφαλώς από συνταγματική σκοπιά αλλά και από τη λογική του πράγματος να έχει τέτοια εξουσία ο εργοδότης, **αφού είναι θέσει και φύσει αντίδικος της οικείας συνδικαλιστικής οργάνωσης στη σχετική δικαστική διαφορά. Ειδικώς δε στην περίπτωση που εργοδότης είναι το Δημόσιο, είναι σαφές ότι εάν αναγνωριζόταν στο ίδιο υπό την**

ιδιότητά του ως εργοδότη να διαπιστώνει απεργία ως παράνομη, τότε όχι μόνο θα περιέφερε εαυτό σε πλεονεκτική θέση έναντι των εργαζομένων-απεργών κατά παράβαση της αρχής της ισότητας των όπλων, αλλά θα είχαμε πολύ περισσότερο και ευθεία παράβαση της αρχής διακρίσεως των εξουσιών, αλλά και του άρθρου 23 παρ.1 Συντ. που κατοχυρώνει την υποχρέωση του κράτους, να λαμβάνει τα προσήκοντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών μ' αυτή δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολής τους, μέσα στα όρια του νόμου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

1. Χωρίς δικαστική διάγνωση και δη τελεσίδικη περί του παράνομου χαρακτήρα απεργίας κινητοποίησης, τούτη απολαύει τεκμηρίου νομιμότητας σύμφωνα με την απόφαση 27/2004 της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου.
2. Ο Γενικός Γραμματέας Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, μέσω της αναφοράς του *«και ως εκ τούτου δεν είναι νόμιμη η συμμετοχή των υπηρετούντων σε αυτές εκπαιδευτικών στην ανακοινωθείσα, μέσω του από 21.05.2025 δελτίου τύπου, τετράωρη διευκολυντική στάση εργασίας της ΑΔΕΔΥ για την 22.05.2025»*, είναι σαφές ότι εμμέσως διαπιστώσει και κρίνει τη στάση εργασίας της ΑΔΕΔΥ ως παράνομη.
3. Ο Γενικός Γραμματέας όπως αναφέρθηκε δεν έχει καμία εξουσία να διαπιστώσει το χαρακτήρα απεργίας ως παράνομης, αφού ο ν.1264/1982 αναθέτει τούτο αποκλειστικά στη δικαστική εξουσία.
4. Αντίθετη εκδοχή ως ήδη εκτέθηκε θα παραβίαζε ευθέως την αρχή διακρίσεως των εξουσιών, αλλά και την αρχή της ισότητας των όπλων ενόψει της προνομιακής θέσεως που επιφυλάσσει εις εαυτό το Υπ.Παιδείας: τούτο διότι κάνοντας χρήση του προνομίου της δημόσιας εξουσίας, και ενώ φέρει την ιδιότητα του εργοδότη, αντί να προσφύγει δικαστικά για να διαγνωσθεί το εάν η στάση εργασίας της ΑΔΕΔΥ είναι παράνομη, αποστέλλει ανακοίνωση με την οποία το ίδιο (ως κρατικό πλέον όργανο), διαπιστώνει τον παράνομο χαρακτήρα της, υποκαθιστώντας το αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο στο ανατεθειμένο εις αυτό έργο του.

5. Ασφαλώς η αναφορά του αυτή δεν σχετίζεται με το ζήτημα της καλής πίστης των απεργών κατά τη σκέψη Δ' της απόφασης της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου 27/2004, αφού η σκέψη Δ αναφέρεται στο ζήτημα του καταλογισμού των ημερών μέχρι να κριθεί τελεσιδίκως απεργία ως παράνομη και στο ζήτημα απόδειξης (δικαστηριακής) από πλευράς εργοδότη του εάν ο απεργός βρίσκεται σε καλή ή κακή πίστη. Σε κάθε μάλιστα περίπτωση, το ζήτημα της καλής πίστης των απεργών αποτελεί αντικείμενο εξέτασης επίσης από δικαιοδοτικό όργανο στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ εργοδότη-εργαζομένων περί του καταλογισμού ή μη των ημερών μέχρι την τελεσίδικη κρίση περί παράνομης απεργιακής κινητοποίησης. Στο μέτρο που ήθελε υποτεθεί ότι αποστέλλει την οικεία ανακοίνωση για να προεξοφλήσει την δήθεν κακή πίστη των εκπαιδευτικών που θα μετείχαν στην στάση εργασίας της ΑΔΕΔΥ, τούτο δεν είναι επίσης νόμιμο και συνταγματικώς επιτρεπτό, αφού θα οδηγούμεθα στο παράλογο αποτέλεσμα να μπορεί ο εργοδότης μέσω ανακοινώσεων/εγκυκλίων ή έτερων προειδοποιήσεων να περιφέρει τον απεργό σε καλή ή κακή πίστη, όταν το εν λόγω ζήτημα είναι ΖΗΤΗΜΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ, ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΑΠΟΔΕΙΞΗΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, και ΔΕΝ ΠΡΟΕΞΟΦΛΕΙΤΑΙ ex ante, ΓΕΝΙΚΑ και ΑΦΗΡΗΜΕΝΑ και δη από τον εργοδότη που είναι φύσει/θέσει ο αντίδικος της σχετικής διαφοράς.

Αθήνα, 23.5.2025

Νομική Σύμβουλος ΑΔΕΔΥ

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ - MJuris Oxford
ΗΡΩΔΕΩΣ 17 ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 106 74
ΑΦΜ: 140353663 - ΔΟΥ: Δ' ΑΘΗΝΩΝ
Α.Μ. ΔΣΑ: 83498
ΤΗΛ/ΝΑ: 210 7228055 - 6973 006163
e-mail: m.panagopoulou@mplawoffice.gr